

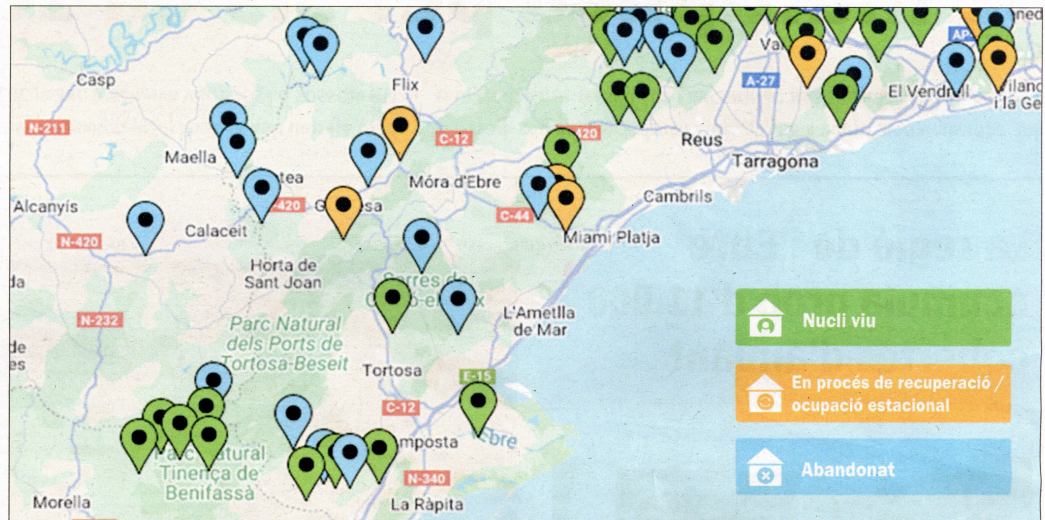
Les Terres de l'Ebre tenen una dotzena de nuclis completament abandonats

El projecte 'Pobles Abandonats' recull i caracteritza els pobles amb menys de 30 habitants, els que estan en procés de repoblament encara que siga ocasional i els que són buits des de fa dècades. El repte és difondre el patrimoni i generar activitat.

Terres de l'Ebre Ò.M.J.

El projecte *Pobles Abandonats*. Una herència universal per al coneixement i el desenvolupament del territori, que posa el focus en l'abandonament progressiu de pobles i territoris com a element d'estudi del patrimoni humà, social i espacial, se va iniciar l'any 2018 a partir d'una experiència docent a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana i l'Institut Ramon Muntaner s'hi van sumar posteriorment i així es va crear un espai de treball comunitari de recerca local, comarcal i universitària. El repte és obtenir dades sobre els efectes de l'economia, la política, els comportaments socials i les ideologies durant els darrers 150 anys, per a generar projectes que puguin derivar en activitat econòmica i aprofitament de poblaments abandonats o gairebé.

El web del projecte diferencia entre els nuclis que han sigut despoblats, independentment de quines hagen sigut les seues causes; els que tot i estar abandonats han experimentat nous processos de repoblament o ocupació estacional, i els que encara acullen un nombre testimonial de veïns, inferior a 30 i que estan en perill de despoblar-se en els anys vinents. A les Terres de l'Ebre hi ha una vintena de nuclis en alguna d'estes tres categories: sis encara són nuclis vius, dos se consideren en procés de noves ocupacions i fins a 12 estan abando-

nats des de fa temps, segons el recull de Pobles Abandonats. Hi ha fins a quatre nuclis encara vius al Montsià i dos, a la Ribera d'Ebre. Els dos pobles en procés de recuperació se situen a la Terra Alta i entre els abandonats, hi ha representació de les quatre comarques ebrencs, tot i que el Montsià i la Terra Alta també són les més afectades, amb quatre nuclis del tot buits cadascuna.

La recerca en l'àmbit de les Terres de l'Ebre, segons les fonts del projecte consultades, està acabada, a diferència d'altres territoris en què els responsables de la iniciativa en-

cara esperen afegir indrets durant el 2025.

Fonts del projecte analitzen per al SETMANARI L'EBRE que a la regió de l'Ebre "se pot constatar el poc elevat nombre de nuclis tenint en compte altres zones del país". Així, tot i que són diverses les zones ebrencs escassament poblades, en un territori eminentment rural, no hi ha un gran nombre de nuclis completament abandonats o de menys de 30 habitants. **"Si ho comparem amb la Catalunya Nord o el Pirineu, amb molts pobles buits però destinats al turisme a l'estiu, no són gaires"**, puntualitza Ernest Cabré, de l'IRMU.

Arran de l'anàlisi exhaustiva dels nuclis, s'ha determinat que majoritàriament els ebrencs són pobles de dimensions menudes, i amb uns patrons demogràfics i unes causes de despoblament similars, amb algunes excepcions. Així, entre els motius d'abandonament també hi apareixen casos més rellevants, com l'impacte de la Guerra Civil Espanyola, amb l'abandó forçós del poble de Corbera d'Ebre, o la construcció de nous embassaments al riu Ebre, que van desencadenar el despoblament de Bertrús. "En l'actualitat, cal destacar que l'estat actual dels pobles completament abandonats [de les Terres de

l'Ebre] és, en general, dolent, i pocs d'ells tenen perspectives de repoblament, a causa sobretot del seu precoç abandonament, la seua situació geogràfica aïllada, el seu estat d'enrunament o per l'elevat preu de garantir els serveis, fet que caldria una inversió molt important per a recuperar-los", radiografien les mateixes fonts.

EL CAS SINGULAR DE LA MILIANA Per altra banda, els municipis vius, de menys de trenta habitants, han patit una regressió demogràfica evident, malgrat trobar-se a la vora dels nuclis principals i en un estat de

NUCLIS EN PROCÉS DE RECUPERACIÓ

LA FONTCALDA (TERRA ALTA)

Conjunt d'edificis i alberg, incloent-hi el santuari de la Mare de Déu de la Fontcalda, vinculat al balneari de la Fontcalda. El conjunt està en bon estat, reconegut com a Bé Cultural d'Interès Local. No hi ha cap casa en mal estat o enderrocada. La primera constància documental del santuari no apareix fins a l'any 1546. A 10 quilòmetres del cap comarcal, però amb una via molt lenta.

LES CAMPOSINES (TERRA ALTA)

Nucli semidispers sense xarxa urbana del terme de la Fatarella. Bé catalogat per l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. En bon estat només l'església de Sant Bertomeu, al costat del Memorial de les Camposines per les víctimes de la Batalla de l'Ebre, i masies disseminades. Quatre cases enderrocades o en mal estat, i algunes més de disseminades. Punt de cruïlla d'eixos vertebradors del territori, amb troballes arqueològiques que es remunten a l'edat del bronze. A 11 quilòmetres del cap comarcal.

